

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

КАФЕДРА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідуючій кафедрою правового
регулювання економіки

_____ Валерій СЕРГІЄНКО
(підпис)

“ _____ ” _____ 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Право Європейського Союзу»

циклу вибіркової складової

за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань - всі

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.
Рекомендовано кафедрою правового регулювання економіки на:

2020-2021 навчальний рік

Протокол від «19» серпня 2020 року № 1

2020 рік

1. Анотація

«Право Європейського Союзу» є дисципліною, що сприяє підготовці фахівців у сфері права. Студенти отримують теоретичні знання і практичні навички щодо розуміння дії джерел та принципів «первинного» та «похідного» права ЄС та особливостей роботи головних інституцій ЄС; усвідомлення мети, основних напрямків та наслідків регіональної інтеграції держав Європи та суперечливих тенденцій, що закладають перспективи її подальшого розвитку; здійснення професійної діяльності в установах публічного чи приватного права, функціонування яких пов'язане зі співробітництвом України з установами чи господарюючими суб'єктами держав-членів ЄС чи інституціями ЄС.

Право ЄС вважається унікальним правопорядком, оскільки має властивості, що суттєво відрізняють його як від міжнародного публічного права, так і внутрішньодержавного права, а за обсягом нормативного матеріалу право ЄС майже не поступається національним правопорядкам, оскільки Союз наділений компетенцією з надзвичайно широкого кола питань.

Мета навчальної дисципліни Право Європейського Союзу відповідає цілям освітньої програми, які, в свою чергу, відповідають місії університету, оскільки вона передбачає підготовку висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців.

Дисципліна «Право ЄС» спрямована на формування у студентів системи науково-теоретичних знань із права ЄС та ознайомлення з актуальними проблемами сучасного європейського права у взаємозв'язку з інтеграційними процесами європейського співтовариства.

Набуті знання також формують особистість майбутнього фахівця.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Сергієнко Валерій Вікторович, професор кафедри правового регулювання економіки, кандидат юридичних наук, професор.
Контактна інформація	м. Харків, пр. Науки, 9-А, , 61166, кабінет № 504. Робочий номер телефону.
E-mail	Sergitnkovv60@gmail.com
Наукові інтереси*	Правове регулювання житлово-комунальних послуг. Захист прав людини в Україні

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (www.hneu.edu.ua > rozklad-zanyat).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру що вівторка з 15- 00 до 16-30 в кабінеті № 503. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: Правознавство, Теорія держави та права, Конституційне право.

Постреквізити: Міжнародне приватне право, Міжнародне публічне право.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Право ЄС» є:

- засвоєння студентами концептуальних основ походження та сутності права

ЄС; вивчення системи джерел права ЄС та дослідження співвідношення права ЄС

та національного права його країн – членів;

- формування у студентів розуміння інституціональної системи ЄС;

- дослідження законодавчої, виконавчої, бюджетної компетенції ЄС;

- з'ясування студентами правового статусу, компетенції, структури, порядку

формування Ради ЄС, Парламенту ЄС, Європейської Комісії, Суду Європейських Спільнот, Європейського омбудсмена, Європейського суду аудиторів, консультативних органів ЄС;

- вивчення засобів судового захисту в праві Співтовариств;

- дослідження правових аспектів поглиблення інтеграційних процесів, приєднання до ЄС нових європейських держав;

- засвоєння студентами правових основ митної, торгівельної та податкової

політики ЄС;

- вивчення концептуальних поглядів української міжнародно-правової школи

та напрямків розвитку права ЄС в Україні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми **студенти повинні:**

знати :

- передумови утворення та основні етапи становлення ЄС;
- структуру, функції та повноваження органів влади ЄС: Ради ЄС,

Парламенту

ЄС, Європейської Комісії, Суду Європейських Спільнот, Європейського

омбудсмена, Європейського суду аудиторів, консультативних органів ЄС;

- основні принципи та засади судової системи ЄС;
- створення та процес еволюції права ЄС;
- особливості *sui generis* права ЄС;
- основні поняття та принципи науки сучасного права Європейського

Союзу;

- найбільш поширені доктрини класичного права ЄС;
- поняття, принципи, джерела права ЄС;
- особливості системи права ЄС;
- поняття та ознаки основних галузей права ЄС;
- зміст окремих судових рішень Суду Європейських Спільнот.

вміти:

- розкривати теоретичні положення права ЄС, систематизувати та аналізувати

їх;

- орієнтуватися в системі правових джерел, аналізувати положення права ЄС;

порівнювати норми права ЄС та інші джерела правової системи ЄС;

- визначати і оцінювати правове становища людини та громадянина у ЄС;

- аналізувати сучасні події та процеси в системі європейських міжнародних

відносин з точки зору застосування міжнародно-правової аргументації;

- здійснювати інформаційний пошук довідкової та методичної літератури за

допомогою інформаційних технологій для підготовки аналітичних висновків з питань права ЄС.

вміти:

- будувати професійну діяльність та стосунки з оточуючими з урахуванням європейських пріоритетів та стандартів у галузі прав людини тощо;
- аналізувати національне законодавство на предмет його відповідності європейському праву;
- за необхідності застосовувати приписи домовленостей між Україною та країнами Євросоюзу;
- здійснювати правову кваліфікацію подій і явищ, що відбуваються у різних сферах суспільного життя Європейського Союзу;
- оцінювати власні вчинки та вчинки колег-професіоналів з точки зору відповідності європейським стандартам;
- давати оцінку правових актів, що складаються у процесі діяльності інституцій Європейського Союзу;
- давати фахову оцінку подій і явищ у суспільно-політичному житті Європейського Союзу, про які йдеться у засобах масової інформації;
- аналізувати чинне законодавство ЄС з точки зору правової теорії;
- аргументовано відстоювати власну позицію щодо питань євроінтеграції з позицій науки національного права та чинного законодавства..__

Повинні бути сформовані наступні *компетентності*:

- Знання міжнародних стандартів прав людини:
- Знання засад формування європейського Права
- Здатність визначати джерела права Європейського союзу.
- Знання складу, території, населення.
- Здатність визначати держав-членів ЄС
- Знання засад формування компетенції Європейського Союзу
- Знання стандартів формування Ради Європейського Союзу, Європейського Парламенту, Європейської Комісії, Судових органів та судової системи Європейського Союзу
- Здатність аналізувати основи правового становища людини і громадянина в Європейському Союзі
- Здатність аналізувати правові основи економічної системи Європейського Союзу
- Здатність виявляти проблеми міжнародного правового регулювання і

пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності у різних галузях права ЄС

- Уміння застосовувати знання на практиці щодо правового регулювання соціальної сфери в межах Європейського Союзу
- Знання Основи Шенгенського права
- Знання законодавства Європейського Союзу у сфері боротьби зі злочинністю та міжнародним тероризмом
- Знання правового регулювання співробітництва України з Європейським Союзом

Результати навчання:

- визначати принципи, джерела, система, традиції Європейського права
- застосовувати джерела права Європейського союзу та виокремлювати основні характерні його риси.
- визначати передумови і причини європейської інтеграції
- визначати основні положення сфери відання і діяльності Європейського Союзу. Спільний ринок ЄС. Економічний і валютний союз.
- аналізувати діяльність основних інститутів і органів Європейського Союзу
- визначати суттєві підстави набуття і припинення громадянства Європейського Союзу.
- визначати основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Європейському Союзі.
- Вміння застосовувати положення міжнародних нормативно-правових у сфері економічної системи ЄС
- визначати поняття митного права ЄС, корпоративного права, банківського права ЄС, транспортного права ЄС, права ЄС у сфері постачання енергії, права інтелектуальної власності в ЄС.
- визначати поняття та джерела соціального права ЄС.
- вирішувати проблемні питання, що виникають в процесі регулювання візового режиму. Уніфікація віз та порядку їх видачі у рамках ЄС. Класифікація віз у нормах Шенгенського права. Документи, які необхідно подати для отримання Шенгенської візи.
- застосовувати положення міжнародно-правових актів у сфері боротьби зі злочинністю та міжнародним тероризмом

- використовувати набуті знання та положення домовленостей між Україною і Європейським Союзом.
- запроваджувати стратегія інтеграції України до Європейського Союзу.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	4-й
Семестр	8-й
Обсяг кредитів ЄКТС	59
Загальна кількість годин	150 год.
Лекції	24 год.
Практичні, семінарські	24 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	98 год.
Вид підсумкового контролю	іспит

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
8 семестр		
Модульний контроль № 1		
1	<p>Тема 1. Тема 1. Європейське право: принципи, джерела, система, традиції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Європейська правова система і традиції. 2. Проблеми класифікації європейських правових систем. 	<p>Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 5 год.</p>

	<p>3. Рецепція римського права у європейських правових традиціях</p> <p>4. Право у системі Західноєвропейської цивілізації.</p> <p>5. Особливості ідеології німецької правової системи.</p> <p>6. Значення національної специфіки для розвитку права.</p> <p>7. Вплив європейського права на інші національні правові системи.</p>	
2	<p>Тема 2. Правова природа та характерні риси права Європейського Союзу</p> <p>1. Співвідношення понять «Європейське право» і «право Європейського Союзу».</p> <p>2. Право Європейського Союзу як наука.</p> <p>3. Європейське право як навчальна дисципліна</p> <p>4. Правовідносини, врегульовані правом Європейського Союзу, їх особливості і види. Суб'єкти та об'єкти правовідносин, врегульованих правом Європейського Союзу.</p> <p>5. Принципи права Європейського Союзу: поняття, класифікація</p> <p>6. Джерела права Європейського Союзу.</p> <p>7. Система права Європейського Союзу: основні способи побудови.</p>	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 8 год.
3	<p>Тема 3. Європейський Союз – нова організація політичної влади в Європі</p> <p>1. Європейський Союз: склад, територія, населення. Держави-члени Європейського Союзу.</p> <p>2. Європейський Союз і Рада Європи. Спільність завдань та схожість у розвитку Європейського Союзу та Ради Європи.</p> <p>3. Передумови і причини європейської інтеграції</p> <p>4. Основні етапи формування Європейських Співтовариств і Європейського Союзу.</p> <p>5. Європейський Союз на сучасному етапі.</p>	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 8 год.

	.	
4	<p>Тема 4. Компетенція Європейського Союзу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенція Європейського Союзу: поняття, структура і зміст. 2. Сфера відання і діяльності Європейського Союзу. Спільний ринок ЄС. 3. Економічний і валютний союз. 4. Компетенція Європейського Союзу у сфері спільної зовнішньої політики і політики безпеки, форми її реалізації. 5. Компетенція Європейського Союзу у сфері боротьби із злочинністю. 6. Поняття і класифікація цілей Європейського Союзу. 	<p>Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 8 год.</p>
Модульний контроль № 2		
5	<p>Тема 5. Інститути і органи Європейського Союзу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційний механізм Європейського співтовариства і Європейського Союзу. Поняття «інститут» і «орган» у праві Європейського Союзу. 2. Класифікація органів Європейського Союзу. 3. Рада Європейського Союзу, її склад, порядок формування і місце в системі органів Європейського Союзу. 4. Європейський Парламент: склад, функції, регламент роботи, місце в системі наднаціональних органів Європейського Союзу, сфера компетенції 5. Європейська Комісія, її склад, функції, обов'язки, повноваження. Зовнішні функції Європейської комісії. 6. Судові органи та судова система Європейського Союзу. 7. Система контрольних органів Європейського Союзу. 8. Система фінансових установ 	<p>Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 9 год.</p>

	<p>Європейського Союзу, правове регулювання і контроль за їх діяльністю.</p> <p>9. Європейське поліцейське відомство</p> <p>10.</p>	
	<p>Тема 6. Основи правового становища людини і громадянина в Європейському Союзі</p> <p>1. Громадянство Європейського Союзу</p> <p>2. Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Європейському Союзі.</p> <p>3. Гарантії прав і свобод людини і громадянина. Класифікація гарантій прав і свобод людини і громадянина.</p> <p>4. Судовий захист прав і свобод. Позасудові механізми захисту прав і свобод.</p> <p>5. Процесуальні гарантії. Матеріальні гарантії прав і свобод людини і громадянина.</p>	<p>Лек. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 2 год.</p> <p>СР – 9 год.</p>
	<p>Тема 7. Правові основи економічної системи Європейського Союзу</p> <p>1. Правовий режим спільного ринку ЄС.</p> <p>2. Правові основи економічного і валютного союзу. Економічний і валютний союз: поняття і економічний зміст.</p> <p>3. Антимонопольна політика ЄС і регулювання конкуренції. Поняття, цілі та задачі політики в галузі конкуренції.</p>	<p>Лек. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 2 год.</p> <p>СР – 9 год.</p>
	<p>Тема 8. Правове регулювання окремих видів економічної діяльності в межах Європейського Союзу</p> <p>1. Митне право ЄС. Спільний митний тариф: поняття, зміст, умови застосування.</p> <p>2. Корпоративне право ЄС.</p> <p>3. Банківське право ЄС. Банківська система ЄС, її структура</p> <p>4. Спільна сільськогосподарська політика і аграрне право ЄС.</p> <p>5. Транспортне право ЄС.</p> <p>6. Право ЄС у сфері постачання енергії.</p>	<p>Лек. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 2 год.</p> <p>СР – 9 год.</p>

	<p>Правове регулювання електронної торгівлі та діяльності у мережі Інтернет.</p> <p>7. Право інтелектуальної власності у ЄС.</p>	
	<p>Тема 9. Правове регулювання соціальної сфери в межах Європейського Союзу</p> <p>1. Правові основи соціальної політики ЄС. Поняття та джерела соціального права ЄС. Забезпечення зайнятості.</p> <p>2. Правове регулювання наукової діяльності, культури та освіти.</p> <p>3. Екологічне право ЄС.</p>	<p>Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 9 год.</p>
10	<p>Тема 10. Основи Шенгенського права</p> <p>1. Поняття Шенгенського права. Етапи розвитку</p> <p>2. Шенгенського права та його джерела.</p> <p>3. Візовий режим. Класифікація віз у нормах Шенгенського права.</p> <p>4. Документи, які необхідно подати для отримання Шенгенської візи.</p> <p>5. Особливості міграційної політики ЄС на сучасному етапі розвитку.</p>	<p>Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 9 год.</p>
11	<p>Тема 11. Законодавство Європейського Союзу у сфері боротьби зі злочинністю та міжнародним тероризмом</p> <p>1. Спільна політика Європейського Союзу в галузі боротьби зі злочинністю.</p> <p>2. Законодавчі акти Європейського Союзу з питань кримінального права і процесу. Кримінально-правова кваліфікація злочинних діянь у законодавстві ЄС.</p> <p>3. Взаємна правова допомога і правові відносини держав-членів ЄС у кримінальних справах.</p> <p>4. Види і форми правової допомоги у кримінальних справах.</p>	<p>Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 9 год.</p>
12	<p>Тема 12. Правове регулювання співробітництва України з Європейським Союзом</p>	<p>Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год.</p>

	<p>1. Історія взаємовідносин України і Європейського Союзу. Розвиток відносин між СРСР і Європейськими Співтовариствами.</p> <p>2. Домовленості між Україною і Європейським Союзом. Система домовленостей між Україною і Європейським Союзом.</p> <p>3. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу</p> <p>4. Співробітництво між Україною та ЄС на сучасному етапі.</p>	СР – 10 год.
	<p>підготовка до іспиту (СР.) передекзаменаційна. консультація іспит</p>	<p>6 год</p> <p>2 год.</p> <p>2 год.</p>
	<p>Всього за модуль</p>	<p>Лк. 24 год;</p> <p>Пз. 24 год;</p> <p>СР. 102год;</p> <p>Конс. 2 год;</p> <p>Іспит 2 год.</p>
<p>Всього</p>		150 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; Сем. – семінарське заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота.

7. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Дахно І.І. Право Європейського Союзу: навч. посіб. К.: Центр учб. літ., 2018. 415 с.
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01): хрестоматія / упоряд.: Б.В. Бабін. Одеса: Фенікс, 2012. 292 с.
3. Марчук М.І. Право Європейського Союзу: навч. посіб. Х.: ХНУВС, 2012. 236 с.
4. Медведєв Ю.Л., Г.Б. Сорока Право Європейського Союзу: навч.-метод. посіб. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. 288 с.

5. Право Європейського Союзу: навч. посіб. / за ред. В.М. Бесчасного; В.М. Бесчасний, В.П. Філонов, О. В. Філонов, В.М. Субботін та ін.; 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2011. 366 с.

Додаткова:

2. Артёмов І.В., Ващук О.М. Єврорегіональне співробітництво України: проблеми і перспективи: навч. пос. Ужгород: «Гражда», 2013. 410 с. «Євроінтегарція: український вимір»; Вип. 20.

3. Байдін Ю.В. Державний суверенітет і його межі в умовах європейської інтеграції (питання теорії): автореф. дис.....канд. юрид. наук: 12.00.01. Х., 2012. 20 с.

4. Батура С.В. Теоретико-правові засади виборчих систем України та Європейського Союзу: порівняльно-правовий аналіз: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2015. 20 с.

Ресурси мережі Internet

1. Констаект лекцій Право Європейського Союзу - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7330#section-0>

2. Угода про партнерство та співробітництво. Повний текст угоди, підписаної між Європейським Союзом та Україною в Люксембурзі 16 червня 1994 року. – Делегація Європейської Комісії в Україні. 89 с.

3.Хартия Европейского Союза об основных правах. URL: <http://eulaw.ru/treaties/charter#comment-911> .

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Цивільне право» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
- третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи		Кі лькість	Макси мальний бал за вид навчальної роботи	Загал ьна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Мод уль № 1	Лекції	5	1	5
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	5	1	9
	Модульна контрольна робота*	0	7	7
Разом за модуль № 1				21
Мод уль № 2	Лекції	7	1	7
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	7	1	15
	Модульна контрольна робота*	0	7	7
	Наукова робота			10
Разом за модуль № 2				39
Письмовий екзамен				40
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському та практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному

занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів):

3 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни.

2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки.

1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох завдань. Відповіді на поставленні завдання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання ситуаційних завдань тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти з правової точки зору, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні, міжгалузеві правові взаємозв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт:

Модульна контрольна робота №1 (оцінюється в діапазоні від 0 до 25 балів):

25-20 балів – вільно володіє обсягом матеріалу, вільно висловлює власні думки, повністю і якісно розкрив всі питання виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовує міжпредметні зв'язки.

10-19 балів – вільно висловлює власні думки, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні помилки;

5-9 балів – не повністю з допущенням помилок розкрив всі питання;

1-4 бали – розкрив тільки перше питання;

0 балів – відповідь відсутня.

Модульна контрольна робота №2 (оцінюється в діапазоні від 0 до 6 балів):

6 балів – вільно володіє обсягом матеріалу, вільно висловлює власні

думки, повністю і якісно розкрив всі питання виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовує міжпредметні зв'язки.

5 балів – вільно висловлює власні думки, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні помилки;

4- балів – не повністю з допущенням помилок розкрив всі питання;

1-3 бали – розкрив тільки перше питання;

0 балів – відповідь відсутня.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі письмового екзамену.

Кожен варіант контрольної роботи складається з трьох практичних завдань. Відповіді на поставленні завдання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання сформульованих ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати нормативно-правову базу, міжгалузеві та міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені (оцінюється від 0 до 40 балів):

30-40 балів – в повному обсязі студент володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання;

20-29 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

10-19 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

1-9 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Поняття права Європейського Союзу. Співвідношення права Європейського Союзу із внутрішньодержавним (національним) і міжнародним правом.

2. Право Європейського Союзу як сфера наукового пізнання і навчальна дисципліна. Основні теоретичні концепції і наукові школи права ЄС.

3. Принципи права Європейського Союзу: поняття, класифікація.

4. Принципи верховенства і прямої дії права Європейського Союзу.

5. Джерела права Європейського Союзу: загальна характеристика.

Первинне і вторинне право Європейського Союзу.

6. Установчий договір Європейського Союзу: структура, зміст, порядок прийняття та внесення змін.

7. Хартія Європейського Союзу про основні права і свободи: причини прийняття, порядок розробки, структура, зміст.

8. Нормативно-правові акти Європейського Союзу.

9. Прецедентне право Європейського Союзу.

10. Принципи субсидіарності і пропорційності у праві Європейського Союзу.

11. Принципи діяльності Європейського Союзу.

12. Органи Європейського Союзу: загальна характеристика.

Класифікація органів Європейського Союзу.

13. Правовий статус Ради Європейського Союзу.

14. Правовий статус Європейської комісії.

15. Правовий статус Європейського парламенту.

16. Правовий статус Суду ЄС і Суду першої інстанції.

17. Правовий статус Палати аудиторів.

18. Правовий статус Європейської ради.

19. Правовий статус Європейського інституту гендерної рівності.

20. Допоміжні і консультативні органи Європейського Союзу.

21. Загальна характеристика компетенції Європейського Союзу.

Проблеми розширення компетенції Європейського Союзу у сучасних умовах.

22. Європейський Союз: основні етапи формування. Структура Європейського Союзу.

23. Порядок вступу до Європейського Союзу нових держав-членів.

Проблеми розширення Європейського Союзу на сучасному етапі.

24. Правове регулювання спільного ринку Європейського Союзу.

25. Поняття і класифікація принципів спільного ринку ЄС.

26. Принцип вільного руху товарів у праві ЄС: поняття, зміст, гарантії, обмеження..
27. Принципи вільного руху послуг і свободи заснування у праві ЄС.
28. Принцип вільного руху капіталу і здійснення платежів у праві ЄС.
29. Правові основи економічного і валютного союзу держав-членів ЄС. Основні етапи формування економічного і валютного союзу.
30. Порядок введення в обіг єдиної валюти ЄС (євро).
31. Концепції політичного об'єднання Європи у середні віки і новий час.
32. Європейська комісія: місце у системі органів Європейського Союзу, повноваження.
33. Склад та порядок формування Європейської комісії. Правовий статус членів Комісії. Відставка Комісії.
34. Економічна, політична та правова інтеграція західноєвропейських держав після закінчення другої світової війни (1945–1951 рр.).
35. Структура, організація роботи та процедура прийняття рішень Європейською комісією.
36. Європейське Об'єднання Вугілля та Сталі (ЄОВС): причини створення, правовий статус. Основні риси Паризького договору про заснування ЄОВС 1951 року.
37. Суд Європейський співтовариств: причини створення, правовий статус, юрисдикція.
38. Європейське Співтовариство з Атомної Енергії (Євратом): причини створення, правовий статус. Основні риси Римського договору про заснування Євратому 1957 року.
39. Склад та порядок формування Європейського суду. Правовий статус суддів і юридичних радників.
40. Європейське Економічне Співтовариство (ЄЕС): причини створення, правовий статус. Основні риси Римського договору про заснування ЄЕС 1957 року.
41. Структура, організація роботи та процедура прийняття рішень Європейським судом.
42. Правове становище Суду першої інстанції Європейського Союзу.
43. Правове становище Палати аудиторів (Рахункової палати) Європейського Союзу.
44. Консультативні органи Європейського Союзу: Економічний і соціальний комітет, Комітет регіонів.

45. Маастрихтський договір про Європейський Союз 1992 року. Структура Європейського Союзу.
46. Правовий статус Європейської ради.
47. Правові джерела компетенції Європейського Союзу. Цілі та сфера відання Європейського Союзу.
48. Принцип верховенства права Європейського Союзу.
49. Принцип субсидіарності у праві Європейського Союзу.
50. Система права Європейського Союзу.
51. Правові основи діяльності ЄС в економічній сфері: внутрішній ринок, торгова, аграрна, транспортна, науково-технічна, антимонопольна політика Союзу.
52. Принцип прямої дії права Європейського Союзу.
53. Правові основи діяльності ЄС у соціальній та духовно-культурній сферах: соціальна політика, політика в області культури і освіти, охорони здоров'я.
54. Правові основи спільної зовнішньої політики і політики безпеки Європейського Союзу.
55. Уніфікація як метод розвитку правової інтеграції в Європейському Союзі. Поняття і юридичні властивості регламенту.
56. Правові основи співробітництва поліції і судових органів у кримінально-правовій сфері.
57. Гармонізація як метод розвитку правової інтеграції в Європейському Союзі. Поняття і юридичні властивості директив.
58. Громадянство Європейського Союзу.
59. Основи правового становища громадян Європейського Союзу.
60. Гендерна проблематика та участь жінок у суспільно-політичному житті ЄС.
61. Індивідуальні та рекомендаційні акти ЄС.
62. Амстердамський договір 1997 року: причини укладення, зміст.
63. Ніццький договір 2000 р.: причини укладення, зміст
64. Лісабонський договір – новий етап у розвитку права Європейського Союзу.
65. Прецедентне право Європейського Союзу.
66. Інститути Європейського Союзу: загальна характеристика. Класифікація інститутів Європейського Союзу.
67. Елементи наднаціональності у правовому статусі інститутів Європейського Союзу.

68. Принцип вільного руху працівників у праві Європейського Союзу: поняття, зміст, гарантії, обмеження.

69. Рада Європейського Союзу: місце у системі органів Союзу, повноваження.

70. Принципи вільного заснування та вільного надання послуг у праві Європейського Союзу: поняття, зміст, гарантії, обмеження.

71. Склад та порядок формування Ради Європейського Союзу. «Спільна» та «спеціальна» Рада.

72. Внутрішня структура, організація роботи та процедура прийняття рішень Радою Європейського Союзу.

73. Європейський парламент: місце у системі органів Європейського Союзу, повноваження.

74. Склад і порядок формування Європейського парламенту. Правове становище депутатів Європейського парламенту.

75. Керівні та допоміжні органи Європейського парламенту. Організація роботи та процедура прийняття рішень.

76. Правовий статус Європейського господарчого об'єднання і Європейської компанії.

77. Бюджет Європейського Союзу: джерела формування, порядок прийняття.

78. Правове становище Європейської системи центральних банків та Європейського центрального банку.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

4. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

Розробник:

Зав. кафедрою

Правового регулювання економіки
професор. к.ю.н.

Валерій СЕРГІЄНКО